

HELENA PELTOMÄEN RAHASTO

Toimittajan rahasto Saarijärven hyväksi

Rahasto perustuu toimittaja Helena Peltomäen (4.11.1923–29.1.2014) testamenttiin. Se edistää kotiseutukulttuurin vaalimista, tutkimusta ja opiskelua. Etusijalla ovat Saarijärveltä kotoisin olevat nuoret. Rahasto voi tukea myös ortopedista hoitoa edistäviä tarkoituksia.

Tyyne Helena Peltomäki, o.s. Hiekka, syntyi Saarijärvelä Toivo Ilmari Hiekan ja Elna Maria o.s. Tarvaisen perheeseen. Hänellä oli kolme sisarta ja kolme veljeä, joista yksi kuoli pienenä ja yksi Lapin sodassa syksyllä 1944. Helena Peltomäki toimi sodan aikana Lotta Svärd -järjestön Saarijärven paikallisosastossa ja sai siitä myöhemmin tunnustukseksi Vapaussoturien Huoltosäätiön Sini-sen Ristin.

Helena Peltomäki teki työuran toimittajana. Hänen puolisonsa 1961–1974 oli Kurussa (nyk. Ylöjärvi) syntynyt kirjailija ja toimittaja Tauno Tapio Peltomäki (27.2.1914–16.1.1995), jonka vanhemmat olivat Juho Manunpoika Peltomäki ja Manda Alina o.s. Hietala. Tauno Peltomäki kirjoitti muun muassa kaksi romaania ja tietokirjaa sekä useita huvinäytelmiä. Puolisoita yhdisti kiinnostus kotiseututyöhön ja kansatieteeseen. He kuuluivat Suomen hammaslääkärit 1969 -hakuteoksen toimituskuntaan. Avioerosta huolimatta Tauno Peltomäki testamenttasi Suomen Kulttuurirahastolle omaisuuttaan liitettäväksi entisen puolisonsa rahaston pääomaksi.

Helena Peltomäki oli kotiseututyön ohella kiinnostunut klassisesta musiikista. Hän teki testamenttinsa Suomen Kulttuurirahaston Keski-Suomen rahaston hyväksi jo vuonna 1976 vaaliakseen kotiseutunsa parasta. Hänellä oli säilynyt omistuksessaan osuus lapsuudenkodistaan, Harjunrinteen tilasta.

Saarijärven kehitykseen vaikutti kansallisorunoiija J. L. Runebergin oleskelu paikkakunnalla 1823–1825. Toimiessaan kotiopettajana kapteeni Erik Gustaf af Enehjelmin perhees-

Kuva: SKR.

sä Runeberg kehittyi suomalaiseksi runoilijaksi, luonnon ja kansan kuvaajaksi. Saarijärven Paavosta muodostui suomalaisuuden perikuva ja Maamme-laulun saarijärveläisestä maisemasta kansallismaisema. Runebergin vaikutuksesta pitäjään tuli kansansivistystyöstä kiinnostuneita virkamiehiä, jotka levittivät henkisiä

harrastuksia kansan pariin. Valistustyö synnytti pitäjään muun muassa maakunnan ensimmäisen kirjaston ja nuorisoseuran. Kolkanlahden tilalle perustettiin Säätyläiskotimuseo kertomaan Runebergin ajasta. Vuonna 1959 Saarijärvi sai ensimmäisen sijan Suomen tunnetuin pitäjäkilpailussa.

Saarijärveltä on lähtöisin ennätysmäärä eri alojen kulttuurivaikuttajia ja taiteilijoita, esimerkiksi Tapperin veljekset. Kaupungin kulttuurikohteisiin kuuluu luonnonkauniissa Summassaarella sijaitseva Kivikauden kylä, jonka vanhin asuinpaikka on 9 000 vuoden takaa. Alueella on suoritettu kaivauksia useaan otteeseen ja valmistettu löytyneiden asumusten ennallistukset. Maisema on liki yhtenevä 7 000 vuoden takaisen maiseman kanssa, sillä rantaviiva on säilynyt lähes samalla korkeudella.

Osuuskunta Sigillum/Heli Teittinen

Keski-Suomen rahasto perustettiin vuonna 1958, ja se on vanhin Suomen Kulttuurirahaston seitsemästätoista maakuntarahastosta. Keski-Suomen rahasto tukee maakunnan alueella tehtävää kulttuurityötä ja tieteellistä tutkimusta jakamalla apurahoja ja palkintoja. Etusijalla ovat keskisuomalaiset hakijat ja maakunnassa tapahtuva tieteellinen ja taiteellinen työ. Lisätietoa www.skr.fi/ks.